

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 „ „
Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „
Egy órára . . . . . 1 „ „
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:
Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj min
den külön beiktatásért 30 kr.

A delegációk után.

Debreczen, június 23.

(k.) Most, hogy ők is befejezték tanácskozásait, azaz bizalmat szavaztak a közös minisztereknek s a kezükre játszottak egy pár milliót a mi zsebünk-ből: engedtessek meg nekünk, hogy egy végső pillantást vessünk arra a működésre, a mely helytelen és abszurd dolog ugyan, de mivel törvény alapján áll s nekünk sok pénzünkbe kerül, vele mégis csak számolnunk kell.

Mint rendesen, az osztrák delegáció most is azzal tünt ki, a mit beszélt, a magyar pedig azzal, a mit nem beszélt. Az eredmény — az mindkettőnél — mint rendesen — teljesen ugyanaz: magyar fizess!

Csak hogy ez az elv, mintha az idén jobban kidomborodott volna a delegációk tárgyalásából; különösen, mert az osztrákok sokkal nagyobb tüzzel s a tárgytól sokkal inkább eltérve hirdették ezt az elvet a delegáció albizottsági és teljes ülésein egyaránt, mint valaha bármikor.

Különösen annak a hánytorgatásával tüntek ki az idén az osztrák delegátusok, a mihez még, mint delegátusoknak, sőt még, mint törvényhozóknak is — semmi közük, a delegáció ülésein, éppen a magyar birodalom székes városában előhordva pedig olyan tücskökbogarak, a melyek úgy a politikai, mint a társadalmi illendőség szempontjából az egész művelt világ ítéletét fel kell, hogy keltsék ellenük s lehűtsék, sőt tönkretegyék még azt a kevés, rozszakarattól ment érzésünket is irántuk, a mit harmincz évi működésük alatt még elemészteni nem tudtak.

S a magyarok? — ők is kitüntek egyes megszokott dolgokban sokkal inkább, mint más esztendőkből s ezek között első helyen áll az, hogy az osztrák delegátusok tulkapásai ellen egyetlen szavuk sem akadt, hanem engedték, hogy elhangozzanak azok körül a világon, keltsék mindenütt, legfőképpen pedig Ausztriában azt a meggyőződést, hogy mi egyáltalán bele sem szólhatunk abba, a mit nekünk az osztrákok diktálnak.

Az egyik olyan dolog, a melyet az osztrák delegátusok ajkukra vettek, habár ahhoz a részéhez nincsen semmi közünk:

Bosznia és Herzegovina helyzete.

Ők úgy fogták fel, hogy valamint a hódoló felvonulás alatt körülhordták Bosznia zászlaját, akképen mi ezzel a ténynyel, hogy Boszniát meghívtuk a

kiállításra s a közös kormány azaz Kálaiy közös pénzügyminiszter ezt a meghívást elfogadva tényleg berendezte a városligetben a bosnyák osztályt, — szorosabban fűztük a tartományokat Magyarországhoz, mint Ausztriához vannak, s mint azt a berlini szerződés megengedi.

Arról nem is beszélve, hogy kiki azt hívja vendégül, a kit neki tetszik s annak el — vagy el nem fogadása tisztán illemtkérdés, térjünk át arra a kérdésre, vajjon több jogunk van-e Boszniához, mint Ausztriának?

17 évnek tapasztalata áll előttünk a boszniai közigazgatás megítélésénél; sok szépet mutat az, — de csak papíron, vagy csak papírmáséból készült dolgok azok legnagyobb részét, úgy hogy ma sincs okunk megváltoztatni azt a nézetünket, hogy az egész okkupáció céltévesztett dolog volt, egyáltalán nem akarunk tehát az annexió mellett zajt ütni: nincs rá szükségünk.

Hanem ha egyszer arról van szó, ké hát az: elég arra a felpanaszolt tényre utalnunk, hogy Bosznia zászlaja hollós Mátyás óta a magyar király előtt minden koronázáskor meghajlik, a királyi hitlevélben pedig úgy régiékben, mint e Ferencz Jozsefében (1867: II. tcz.) az áll, hogy:

„Magyarország és társországainak mind ama részeit és tartományait, a melyek már visszaszerezettek s azokat, melyek istenszegedelmével ezután fognak visszaszereztetni, koronázási eskünk értelmében és a nevezett országhoz és társországaihoz visszakapecsolandjuk.“

A koronázási eskünek e pontban idézett szakasza pedig ez:

„Magyarország és társországi határait, és ami e mez országokhoz bármilyen jogon és czímen tartozik, elnemidegenítjük, sem meg nem csonkítjuk, sőt amennyire lehet, gyarapítjuk — és kiterjesztjük.“

Világos ezekből, hogy ha Törökország e birtokairól lemondana s előállna annak szüksége, hogy a megszálló két állam valamelyike saját területéhez csatolja őket, azt csakis Magyarország tehetné, Ausztria nem: Boszniához tehát ilyen tekintetben az osztrák delegációnak semmi köze — s ezt magyar kollégája elfeledte neki a tanácskozások alatt érthetően megmagyarázni.

Mint érintettük már, az más kérdés,

vajjon van-e aztán nekünk akár Bosznia, akár Dalmáciára addig, amíg a 67: XII. és a 68: XXX. t. cikkek fennállanak, valami szükségünk. Mi és az egész orsz. függetlenségi párt úgy gondolkozunk, hogy nincs, mert a mai állapotban még magával Horvátországgal sem bírunk.

A másik kérdés, amibe az osztrák delegátusok belekötöttek, bár hozzá semmi közük mint olyanoknak: a kvótakérdése.

Valóban bámulatos az a közöny, amit a magyar közvélemény ebben az — a szó szoros értelmében — életbevágó kérdésben tanusít.

Másfél év van még hátra az alku idejére, amely alatt megvédhetjük alagyonunkat az osztrák kapzsiság ellen, közben választás is jön, melynek útján kivívható Magyarország teljes állami függetlensége s megszüntethetők az összes közösügyi kiadások s nem lesz többé szó a kvótáról, a közös kiadások számarányáról: a magyar közvélemény pedig csak áll és nézi, hogyan s miként szakgatják a húst nemzete testéről.

Az osztrákok bezeg másként dolgoznak; nekik mindegy: tartománygyűlés, községtanács, Reichsrath avagy delegáció, mindenütt szól az ének a magyar kvóta felemeléséről és az osztrák leszállításáról.

Most is a delegációkban minden egyes szónok azon nyavalygott, hogy szívesen megszavazná ő a közös kormány által kért összeget, csak ne 70 százalékat fizetnék annak az osztrákok. Sőt még fenyegetőzni is mertek a bátrabbak, hogy így, meg amúgy, nem is lesz az többé így!

Az öklüket emelték ránk a saját országunkban! kell ennek a vakmerőségnek valami nagy okának lennie. — Nekünk úgy tetszik, hogy a kormány már Béc-ben megígérte a kvóta felemelését s akkor aztán verheti a mellét a magyar bizottság: a király bizonyára nem a mi javunkra fog dönteni . . .

S a magyar közvélemény tétlenül nézi ezt a rut játékot vagyona és becsülete felett s nem puszítja el a föld színéről azt a kormányt, amelyik az ilyen dologba belémeget!

Ha a kormány komolyan igyekeznék azon, hogy a jelenlegi kvótaarány megmaradjon: neki magának kellene érdekében népgyűléseket tartania, a vármegyéket nyilatkozatra bírnia, mint tette ezt a polgári házasság kérdésében! De nem teszi, — most hallgat, ennek más oka nem lehet, mint az, hogy a felemelést megígérte.

Meg kell tehát mozdítania Magyarország közvéleményét az ellenzéknek, ha a kormány nem akarja!

El zsebünkben az osztrák kézzel!

Tartsunk népgyűléseket, adjunk be az országgyűléshez azokból és külön is kérvényeket, szóaltassuk meg valamennyi törvényhatóságot a magyar vagyon, — szorgalom és munka s a magyar becsület érdekében!

Ha megmozdul Magyarország népe, az lesz méltó felelet az osztrák delegáció kotnyeleskedéseire, ha megmozdul a nemzet, nem térhet ki követeléseivel elől a kormány s ha talán már ígéretet tett, legalább el fog tűnni a földszínről — s akkor aztán jöjjön a választási harc: életre-halálra.

Magyarország népe! A kezéd munkája, szorgalmad gyümölcse, nevednek becsülete forog kockán, — fel a zászlóval! A becsület harcára hívunk fel benneteket, az öngyilkosságtól akarunk mindnyájatokat megmenteni! Gyülekeztek, — el zsebünkben az osztrák kézzel, éljen a független Magyarország!

A interparlamentáris konferenciát előkészítő bizottság tegnap délelőtt a képviselőház egyik termében értekezletet tartott Széll Kálmán elnöke alatt, melyben megállapította a különféle parlamenti testületekhez küldendő francia nyelvű meghívó szöveget, majd pedig határozatba ment, hogy a képviselőház plenuma elé indítványt terjesztene, mely szerint a Ház a konferencia költségeire tízezer forintnyi hitelt szavazzon meg. Az indítvány előterjesztésével Horváth Gyula bizott meg. Az ülés további folyamán bejelentette, hogy a konferencia során gróf Szapáry László, Neményi Amb-

rus, Berzeviczy Albert, Hieronymi Károly és Kossuth Ferenc fognak értekezéseket tartani, Kossuth már meg is állapította értekezésének témáját. A magyar alkotmány történetének bölcselése. Végül elhatározták, hogy megkeresik az összes európai vasutakat, hogy a konferencia tagjai számára kedvezményes vasutjegyeket adjanak ki.

A kuriai bíraskodás a főrendiházban. A főrendiház bizottságaiban, mint érteslünk, a most szerdán és csütörtökön tartandó üléseken sorra kerül a kuriai bíraskodásról szóló javaslat, melyet a jövő hét kedden terjesztenek a nyilvános ülés elé. Előrelátható, hogy a javaslat nem fog simán menni s mint nekünk jelentik, erős a törekvés, hogy egészben visszautasítsák, mindenesetre azonban lényeges változtatásokat a képviselőház által átküldött javaslaton tenni.

A kongrua és a kath. autonomia.

Debreczen, június 23.

I.

A r. kath. egyházban sincsenek a lelkeskedő papok általában olyan anyagi helyzetben, ami minden javítási igényt kizárva — egészen rendezettnek, biztonság és megelégedettség volna mondható. Meg van ott az a szabálytalanság, hogy míg a felsőbb papság dus vagyonnak kimeríthetlen jövedelmében uszik: addig az alsóbb papság, amely pedig épen végzi a lelkeszi kötelességeket, — szükségét szenved; s habár nem kell is neki nélkülöző család sóhajtását hallani, tanítátsra váró gyermekek sorsának intézése által megkövetelt költségek hiánya miatt agódnia: nem hiányzik mégsem abban a családalan ridég magányban sem, a jogos panasz, mely önkénytelenül sohajokban tör utat magának — azon egyenlőtlenség látásán, ami a kath. klerus különböző fokozatain szemébe ölik, sőt amelyet ő maga közvetlenül érez is.

Hogy e papok magányukban, mely az irás és természete szava ellenére »nem jó az embernek magában lennie» önként váasztó, — vagy legalább mint »Conditio sine qua non» a kath. lelkeszség törvényes feltételeként általok elfogadott: — a szegény a nélkülözés könyebben elviselhető mint családok lelkeszkel: kétségen kívül van; hogy az ifjú lelkeszek midőn látják a főpapok brillians helyzetét: azzal vigasztalják magukat, hogy idő folyamán »mire megvénülnek», ők is eljutnak azon helyzetbe, s törekvesnek is a maguk módja szerint való »Castitas» »obediencia» stbiben álló kellekek szerint élni, melyek arra az emelkedés lépcsőfokait alkotják — májdnem eszlelhetők általunk is, mikor látjuk a családalan lenyeknek összetartását, legalább a nyilvánosság előtt sohaj — panasz nélkül folytatott életét, mely bizonyára nem a jelen nélkülözéseiből, — hanem a kecségető jövő reményeiből meríti erejét, fenntartási eszközeit: s ezen összetartásban egymás buzdítására szolgáló összérzetből képezik azt az erős phalanx ot mely nemcsak a családi gyöngéd és megszentelt viszonyok nem-een hívogató hangjai előtt zárja el lát és hallérezékét, hanem dacol az államhatalom erejével is; s inkább akarja a közelebb vagy távolabb kielégítését, a közelebb vagy távolabb ígérkező főpap s á g nagyravágásának, — mint a család s z e r e t ő f é r j, — a családapaság, a kötelességtudó hű állampolgárság — csak benső megelégedést adó, — csak közháznuság tiszteltetését biztosító szerény örmeinek. S evégett még az önmástól sem riad vissza, — mert inkább akar tetszeni Istennek, miut az embereknek!

Mindezek daczára is azonban a mi időnkben a »kath. kongrua», a »kath. autonomia» speczialis kifejezések gyakran merültek fel, sőt felzinen maradvá kielégítést is követeltek; a katolikus papok sérelmeit, elnyomatását, martýrságát meg most annyira hanyoztatják épen a kath. papok s az ő szerencsés len sorsukon faldalmaskodó világi főurak s a szoldjukban levő sajtó, hogy szinte már-már megesett rajtok az érzékeny szív »f e l e k e z e t » s n e m z e t i s é g i k ü l ö n b s é g n é l k ü l e; sőt, hogy megbántott lelkeket kiengesztelje az á l l a m: k o m o l y a n

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

FALUSI DALOK.

I.

Gyöngyviráért mentem ki az erdőre,
Csak egy szálát szakítottam belőle . . .
De ez a szál, a legszebb szál gyöngyvirág
Melynél szebbet nem látott még,
De nem is lát a világ.

Erdőn, mezőn, sok ezer szép virág van,
Sok szép kis lány terem a nagy világban:
De a legszebb mégis te vagy énnekem
Barna kis lány! . . . te vagy az én
Üdvösségem, életem!

Csak mosolygysz, csak mosolygysz angyalom,
Mintha bizony kételkednél szavamon . . .
Tapogasd meg kis kezéddel szívemet:
Az se mond mást az igaznál,
Az se mondhat egyebet!

Nem is tudod te; mi a szerelem;
Ha nem érzed, mit dobog hő kebelem!
Ülj le mellém a bokorba édesem!
Egy pár csókér' egy szép szóér'
Megtanítsk szívesen!

Mit susog a vadon erdőben esermelye,
S a bokornak összebugó levele . . .

Mit csicsereg a madár az ághegyen,
S mit nem tudunk kimondani . . .
Látod: az a szerelem! . . .

II.

Őszi szélben messze repül az avar,
Jaj, kit a sors messze földre elzavar!
Messze üzött engem is a szerelem . . .
Azt a kis lányt de minék is szeretem.

Befutottam a Tiszától a Dunáig,
Nyugtóm sehol sem találtam időig . . .
Futok tőle . . . rabja mégis mért vagyok?
Minék üldöz, hogyha egyszer elhagyott?

Képe minden falevélre lefestve,
Ugy kísérget, mint a napot az este . . .
Olyan vagyok, mint a bujdosó patak:
Viszi, viszi a mit egyszer elragad.

Hejh nagy átok rajtam ez a szerelem!
Mint a nádaly, úgy ül ott a szívemen!
Piros vérét egyre szívja, fecsérli,
Mégse tudnék nála nélkül megélni!

Illyés Bálint.

A szegény száraz-molnár.

Irta: Móra István.

II.

Nincs könnyebb a szónál. Azt mondja az ember: kiterentem a földből is. Ki ám: ba

jos az még annak is, — a kinek földje van hozzá, hát a kinek nincs. Bizony szegény Tari Pista nemhogy öt forintot, de egyet se b r t idejére összetenni. Istenem, de boldog, a ki nem próbálta az ilyen sort.

Üres kézzel ment et a molnárné Csonka Ignácához. Üres kézzel: becsületből, a terminuskor.

— Ne roszaljon kend bennünet Ignác bátyám, az Isten áldja meg. Maguk látják kendtek, hogy áll a malom, mindég áll, ez az ember is mindég olyan lézengő, nem bir másból teremteni. Hanem az árendas ígért most neki valami igazítani való munkát: annak az árához nem nyulunk, avval megfizéünk.

Csonka Ignác csak a homlokát ránczolgatta.

— Eredj no. Így ismer ki benneteket az ember.

Hát elvégezte Tari Pista becsülettel azt a barkácsoló munkát, de akkor meg megzorították adóért. Mikor pénz nélkül maradt megint, akkor már szégyelt is elmenni Csonka Ignácához kérés szóval, csak várta az örlősőket, várta szegény, várta. És szidta a gőzmalmost.

Egyszer aztán ehol jön az Ignác bácsi kanásza. Jó szájas gyerek volt, úgy hitták: Daru, ragadványneven.

— Azt üzeni, hallja kend, az Ignác bácsi, hogy ne bolondozzon kend, küldje meg kend azt a kis pénzt, — mert csufot tesz kenddel.

Hej szegény Tari Pista, hova jutott a híres molnár nemzet!

Csak lesütötte a szemét a subanczár előtt.

a karja, s űrgeti a kongrua s az autonómia rendezését s ezáltal sorsuk javítását s csüggedt lelkük felemelését; e végett nyomosan végzendő szükséges munkára tett komoly előleges intézkedést.

De hogy gazda nélkül számol szánakozó emberiség és állam: azt mutatja az a merevség, melylyel a katolikus papság minden legjobbját igyekezetet is — visszautasít. A Főth-kerületi róm. kathl. papság r á k o s p a l o t a i r e n d k i v ű l i k ö z g y ű l é s i h a t á r o z a t a június 15-ről tájékoztató szolgálhat e tekintetben államnak, honpogárnak, ker. felekezeti t-stvéreknek egyiránt, hogy mi is hát valóban az a kongrua, autonómia, s ki vagy mi azok megalkotására illetékes, s milyen ez időszertint lélek-állapota, erkölcsi hangulata annak a szegény papságnak, mely az államnak és a segítő emberiségnek legjobb akaratát is visszautasítja, mely ö n m a g á n a k ö n m a g a k a r l e n n i m i n d e n e k b e n m i n d e n !

Az az idézett határozat, mely a váci megyés püspök — Schuster Konstantinhoz intézett feliratban nyújtott be — így szól:

»Miután a miniszteri rendeletet végigolvastuk és azt behatóan tárgyaltuk, közös megegyezéssel elhatároztuk:

1. Tekintve azt, hogy egy személyes, mint egyházi szabad ágát ezen összeírásból veszélyeztetve látjuk;

2. tekintve azt, hogy ezen összeírás és ennek alapján az új megadóztatás ellenkezik az egyházi s állami törvényekkel;

3. tekintve azt, hogy az 1252—1896. számú miniszteri rendelet — ama szavai miatt: »Nem kell-e esetleg az eddig tervezett forrásokon kívül egyéb forrásokhoz is fordulni« — a ker. papság nagyon aggódik, hogy ez a forrás az alsó papság megadóztatása lesz;

4. tekintve azt, hogy a halhatatlan emlékü IX. Pius pápának, midőn fegyveres erőszakkal raboltatott meg birtokától, válasza mindig a »non possumus« volt, s meg vagyunk győződve, hogy a nm. Püspöki Karba olyan körülmények közé jutna, hogy az egyházi birtokot szekularizálni akarnák, azt semmi szín alatt nem engedné, hanem felelete szintén a »non possumus« volna: úgy

a lelkeskedő papság is, mely beneficimiumára megesküdött, a jogtalan megadóztatásra ép úgy csak »non possumus«-szal felelhet;

5. tekintve továbbá, hogy a véghetetlen gyámoltalanságnak adnók jelét, ha a kongrua rendezését illetéktelen kezekre biznók és magunk nem volnánk képesek magunktól megcsinálni;

6. tekintve, hogy a ker. papság elhibázott dolognak tartja a kongrua rendezését elintézni, mielőtt az autonómia létrejönne;

7. tekintve végre, hogy a kongrua ily uton való rendezésével veszedelmes precedens ezzel jogot adunk az államnak az egyházi vagyon ügyében való beavatkozásra:

A kerületi papság egyhangulag kimondja, hogy a kongrua-ügy illetén állami rendezését perhorreszkálja és abba belemenni lelkiismeretének megsértése nélkül semmi szín alatt nem hajlandó.

Mely alázattal esedezünk ezek alapján Excellenciád kegyes színe előtt, hogy méltóztassék minket ezen lelkiismeretünket aggasztó kötelesség alól fölmenteni, sőt e meggyőződésünkben bennünket magas öltalmával támogatni. Azonban, hogy szűkkeblűeknek ne látszassunk, legyen szabad fiui alázattal kijelenteni, hogy mi nyomorgó paptársaink szükségleteinek enyhítésére készek vagyunk bármí áldozatra, ha a kongrua-ügy a meggyőződésünk szerint egyedüli helyes uton: az egyház által fog megoldatni. Egyebként magunkat Excellenciád püspök-atyái kegyeibe ajánlva, maradunk R.-Palotán, 1896. évi június hó 15-én. Excellenciádnak kezeskölő fia: Jegyezte: S z e d o g l a v i t s Ferencz s. k. kerületi jegyző, mogyoródi plebános. P a u l o v i c s Mihály s. k. kerepesi plebános, szimzetes kanonok, M a t e j k a Vilmos s. k. esperes-plebános. R é v é s z István s. k. dunakeszi plebános. K r a t o c h w i l József s. k. csömöri plebános. T a n á c s József s. k. főthi plebános. H i r l i n g József s. k. upesti s.-lelkész. P o l á k o v i c s Mihály s. k. upesti segéd-lelkész. I l l e k Vincze s. k. upesti plebános. C h o b o t Ferencz s. k. r.-palotai

plebános. G a l l o v i c h Győző s. k. r.-csabai plebános. S a n d u l a Imre dr. s. k. r.-palotai s.-lelkész. P o r u b s z k y János s. k. r.-csabai s.-lelkész. S c h w a r z Gusztáv s. k. az Istvántelki intézet lelkésze R.-Palotán.

Ezen jelentéktelennek látszó főth-kerületi papság határozata, mely csak kis föltnak tűnik fel a magyarországi r. kath. papság egyetemében, komolyan vizsgálva, nem oly jelentéktelen, mint a milyennek látszik, s elismeréssel tartozunk az »Alkotmány«-nak nyilvánosságra bocsátásáért; habár ez nem azon czélból történt is, a miért megjelenését mi üdvözöljük.

— a — r.

A városháza ügye.

Tóth Béla ajánlata.

Debreczen, június 23.

Lapunk tegnapi számában már megemlékeztünk arról, hogy Tóth Béla helybeli építész a városháza egészen újból való felépítésére a város polgármesteréhez ajánlatot nyújtott be. A beadvány mellé csatolt tervrajz kivitelét, a szintén csatolt költségvetés szerint 374,261 frt 27 krért vállalja magára.

Most csupán a beadvány szövegét közöljük, azon czélből, hogy ismerje azt olvasóközönségünk is.

A S i m o n f f y Imre kir. tan. polgármesterhez érkezett beadvány így hangzik: *Nagyságos királyi tanácsos, Polgármester ur!*

Miután minden szakértő tudja, hogy az új pályázat a városháza építésére vonatkozólag ismét nemi k e r ű l t h e t, mert a pályázók csak árfelemelés mellett vállalkozhatnak, a város pedig ármérséklést remél, s miután az előirányzott 310,000 frt helyett legalább is 340,000 frtot fognak kérni, ismét céltalan lesz minden fáradság, sőt megeshetik hogy nem érkezik be semmiféle ajánlat sem. Előbb-utóbb oda kerül a dolog, hogy újból kell építeni és félretenni a már alapjában véve r o s s z é s elfogadott tervet, mert annak minden részletéből az tűnik ki, hogy a tervezők még i g e n t a p a s z t a l a t l a

— Mondjad neki édes öcsém, hogy ne haragudjon, most nem bírom. — De mihelyt pénzhez jutok, ő lesz az első.

Nem mert már terminust se mondani.

— Jól van bátya, de mondom, ne boldozzék kend.

A kanászgyerek fűtyölve ment el és még a kapun kívül is incselkedett a kutyával. Tudta, hogy nem szólnak érte.

Jó egy pár hét múlva Csonkának a legényfia jött el. Nem volt olyan goromba, mint a kanászfiu, szépen beszélt.

— Pista bácsi, az Isten kendet áldja meg, ed s apám nagyon haragszik. Bár azt mondja meg, mikor fizet meg biztosan?

Ezt nem tudta a szegény molnár is éppen.

— Fiam, nézd, föl van a karom kötve. Elmentem volna kapálni, markot verni, csak hogy az apád pénzt előteremtsem, akkor esett a karomnak a hasigatás, — ha az asszony nem volna, nem ennénk evőt. — Hanem van egy félcéncz kukoriczám, most köt, ha az Isten megéreszteli, nektek éresztelje.

A kemény gyeplőn nevelt szelid gazdafi egy rossz szót se mondott. Elköszönt becsülettel, még a saroglyát is behuzta maga után.

Öszig nem is bántotta a molnárt ez okon senki.

III.

Azzal a hirrel szaladt be egy reggel valamelyik ugari csász Csonka Ignácához, hogy az éjszaka megszedték a kukoriczáját. A laposon álltak neki a gazemberek, a hol a leg-

jobb, letörték akkora darabot, mint egy ház hely. Ilyen poros időben semmire se mentek a nyomozással.

Csonka Ignác kocsira ült, megnézni a kárt. Dühös volt. A császók csitították.

— Hiszen, gazduram megfizetjük.

— Megfizetitek? Az apátok halálát fizetitek meg. Tisztuljatok innen...

Szétzavarta a császókat. Ott dult-fult soka a leszüretelt lapon.

— Holnap letöretem az egészét, meg van érve tisztára.

Azzal ült kocsira. Visszafelé utja a malom előtt vitt el. A tolvajlás fölött való bosszú-sága meg a malom észébe hozta a molnárt, meg annak az adó-ságát. Megállította a lovakat, bement a malomud arba. Vörös volt a haragtól. A ház előtt a két iskolás molnár-gyerek gombozott.

— Itthon-e apátok?

— Itthon.

— Küldjétek ki!

— De nem gyün ám, mert fekszik, beteg.

— No hát, majd én meggyógyítom.

Sarokra kivágta a házajtót.

És megállt a küszöbön. — Levette a kalapját...

A száraz molnár üt az ágyban, a keze fel volt kötve, sirt. Ember lettére. Az asszony meg éppen a halottak imádságát mondta közép-ó kis lányá fölött. Azt a szent Józsefes imádságát. Mikor azt elvégezte, csak akkor nézett hátra, de nem szolt akkor se, csak csókolgatta a sárga kis halottnak egyik szemét. Az nem skart lecsukódni.

A molnár kinyújtotta a bírós kezét a gazda felé.

— Ugy-e!...

Mást nem tudott mondani.

Csonka Ignác belépett, megillette ujjával az asszony vállát.

— Julis, te.

Az asszony szembefordult. Száraz szemei lobogtak, égtek.

— Parancsoljon kend. A pénzért jött, tudom. Hát nézze, nézze no. Szidjon össze.

Es a halottjára mutatott, az ura felé intett.

Csonka Ignác letette a kalapját egy székre.

— Asszony, ne káromkodj. Azt gondolod, hohér vagyok én, mi? Nem én. Ide hallgass. Tudom a nincsetlenségetek Julis, majd átküldöm a fiamat, hogy a kicsiteket vigye haza a faluba. Pénzed sincs ugy-e? Hát mennyi kell? Nono. Hát adok husz frtot, nézd-e, hanem ezt az embert is bevigyétek a doktorhoz. Értetted-e?

A beteg ember lejött az ágyról. Erővel kezét akart csókolni.

— Eredj ugyan Hanem a doktort el ne mulaszd. A kocsit meg küldöm mindjárt.

Elment, meg csak visszajött.

— Te Julis. Jobbnak gondoltam, hogy majd beviszlek benneteket magam.

IV.

Es én ugyan sok Csonka Ignácot ösmerek.

(Vége.)

nok, s az ideiglenes főmérnök ur pedig — ha tudja a valót — takargatja és amitja a város hatóságát. Avagy nem lehet azt tudnia, hogy a kőműves munka ca 20%-al többbe kerül, mint a költség-előirányzatba felvéve van?

Hiba s a tervezet, mert ócska téglát, mely vékonyabb és nagyobb terjedelmű, mint az új téglá, emezzel egyes beépíteni nem szabad, mert az okvetlen szükséges kötések a falaknál a vegyes felépítéssel elérni nem lehet, és a sok tulságos mész használata miatt a falak meglazulnak, szilárdságukat elvesztik. Ócska fát, parkétákat ujjakkal vegyesen beépíteni szintén nem szabad és nem is lehet, mert azok, ha nem is rothadtak, mindenesetre avultak és görbék, kiegyenesíteni pedig nem lehet s nem tarthat addig, mint az új, a romlás esetén kicserélni pedig veszedelmes és nagy költség. A nedves falakat bent hagyni nem szabad, mert azok mindig tovább vizik a nedvességet, s néhány év múlva sok pénzben megvett ócska épületünk lesz, köntönösen az ócska téglá behasználásával, mely nem szárad ki oly hamar, mint az új téglá, sőt a fal közepében sohasem szárad ki, de megsalétromosodik, a vakolat és festés kifokosodik rajta, ha pedig ezeket megakadályozni akarják, akkor még a vállalati öszegen felül legalább is 50.000 frt tulkiadás várható.

Hiba s a tervezet különösen azért, mert a diszteremhez vezető fölépcső csak afféle karzat lépcső, melynek nincs önálló területe miután a torony vastag falai a lépcsőház közepén épülnek fel, s azt U alakúvá teszik, már pedig ilyen diszlepcső csak a toronyban szokott lenni az óraszerkezet körül, mint egy sikátor. Ez is az ugyanott elhelyezett árnyékszékéből a terjedelmes előcsarnok nem kap semmi világosságot, pedig az utca felől a terem nagy előugrása miatt szintén setét marad.

Továbbá a nagyteremhez kevés a ruhatár, társalgó szoba nincs, és így ismét ott leszünk, a hol a mádi... a hivatalos szobák lesznek elfoglalva és a hivatalnokok megakadályozva munkájokban.

Nagy hiba az is, hogy a diszteremhez kőcsi megálló nincs és így a közönség esőbe, sárba az utcán kénytelen a kocsirol lezállani fedetlen helyen, vagy pedig a melléklépcsőre kerülni, ott a hivatalok között végig járni, s akkor minnek a diszlepcső, diszlepcsarnok és a többi is.

A legnagyobb hiba az, hogy a szervezési szabályzatra nem számoltak, s máris nem lesz helyisége a szaporodó hivataloknak.

A két melléklépcső ott szakítja meg az összeköttetést a hivatalos helyiségek között, a hol leginkább nem volna szabad, ki kell azokat tenni az udvarra.

A nyomda a hátulso épület pinczéjébe helyezendő, mint az már minden nagyobb városban van, s akkor a földszinten megférnek a leginkább igénybe vett hivatalok a közönség részéről, mint a bejelentési, anyakönyvi és katonai elszállásolási hivatalok a vásárbíróval együtt, melyek közül háromról eddig nem is volt gondoskodva.

Hogy ez így van és így lesz, arról Nagyságod maga is meg fog győződni, s józólése nem fogja megengedni, hogy a disztermet a költségelőirányzatban felvett 1000 frtért fessék ki, mint a Korona sercsarnok nagytermet, ez nem Debreczenhez méltó, mikor még a k-resk. akadémia kistermének festése is ezrekbe került.

En mint Debreczen város szülötte előre látom a bekövetkezendőket, s óhajtanám megóvni városunkat és hatóságát a nagy fiasoktól.

Azért is nem sajnáltam a fáradságot egy új terv készítését, melyet 5 dbban, a költségvetéssel együtt itt mellékelek, beigazolandó, hogy hamis az az állítás, mely sokak megtevesztése céljából terjesztetik, mintha az új építés oly nagy összegbe kerülne. — Költségelőirányzatom **374,261 frt 27 krra** megy, pedig nem kíméltem a költséget a diszterestől, mert csupán 4 munkánál 17,800 frttal többet vettem fel, mint: bádigos, festő, kályhás és gázbevezetés, mert az előirányzott

gázbevezetési összeg felmegy 2 dbcsilláros lámpára, s nem marad semmi a még ca 300 láng bevezetésére. — Az összes oszlopok a nagy előcsarnok, diszlepcsőházban, a 2 karzat egészen, a mellvédék, erkélyek mindenütt csiszolt szürke karszti márványból vannak számítva, a torony előreépítésével kocsibeálló, felül nagy fedett és 7 kis nyílású erkély díszíti a nagytermet, melynek festésére 8000 frtot irányoztam elő, az előcsarnokra pedig a lépcsőházzal együtt 4000 frtot. azonkívül a torony disze lenne a városnak és nem meg a l a m b d u c z, mint az elfogadott tervben van, melynek csak a hegye fog kilátszani a nagy f-déltől, miről a terven vetületileg is meggyőződhetni.

Az én szerény felfogásom szerint olyan mindenesetre lenne a tervem szerinti, mint az elfogadott terv szerinti építkezés.

Miután felmerülne azon kérdés, hogy: miként lehet az, hogy mégis újból csaknem annyiba kerül, mint az átalakítás? Nehány szóval igyekszem megmagyarázni.

A meglévő épületnek tulságos vastag falai vannak, s az ujjakat ahhoz kell formálni, pedig azért nem erősebbek, mert ezelőtt nem válogatták meg a téglát, s az épület nagyobb része épületi (fakó) téglából van készítve azonkívül sok átalakítás van az ócska falakon, — úgy hogy mire a 2-ik emelet padozataig érünk már 50,000 frt a kiadás, azután jó még az új emelet torony, díszítés, stb. A régi falak korlátozása miatt, 20,000 frtaru vassal több szükségessé. Ha most még vesszük a kőműves munkánál lenyomott árakat, s hozzá legalább is 20%-ot pótolunk azt látjuk, hogy épen annyiba kerül az átalakítás, mint az új építés — sőt még többé. — Azért nem jutott már tervezőknek a díszítésre pénz: gondolták, hogy ha folyamatban lesz az építés, azt a 20-30,000 frtot már majd csak kisorsfolják.

Az én tervem szerint nem állhat be az a veszedelem:

hogy az új falak a régiéktől megvalva repedésekkel diszítsék az épületet;

hogy a nagy esőktől a ki nem költöztetett boltosok elromlott áruikért kárterítés: követeljenek;

hogy a gyenge, s számításba vett $\frac{1}{4}$ hajópaddal idő előtt kikopjanak, s úgy nézzenek ki, mint most az adókövető hivatal padozata. — Még a szegény emberek is $\frac{5}{4}$ erőset használnak;

hogy a nedves és ócska falak úgy járjanak, mint a Tisza-hánál, hogy minden évben előkerülnek a katranyos téglák a vakolat alól;

hogy végre az előre nem látottak miatt még utólag 50,000 frt pótkiadás vesztesége érje a városot;

Ellenkezőleg az összes fentebb elősorolt hiányokat tervemben elhárító tam azonkívül a hátsó kereszt épület 2-ik emelete, mely eddig igénybe nem vétetett, a legjobban meg fog felelni a felállítandó városi muzeumnak.

Ezek előrebocsátása után kerem Nagyságodat méltóztatassék tervemet Budapesen elbíráltatni az eddig is használt pályabírák útján s ha az elbírálás kedvező lesz, én hajlandó vagyok a költségvetésben kitett árért felépíteni, s Nagyságod szives felhívására a szokásos biztosítékot leteszem.

Miután a terv az idő rövidsége miatt teljesen el nem készült, azért semmi díjazást nem várok, de kívánatra a hiányzókat pótolom, ha új építésre kerül a dolog e terv készítése folytán semmi időt nem veszít, s költséget nem tesz érette a város.

Maradtam magamat nagybecsű figyelmébe ajánlván.

Debreczen, 1886. jun. 21-én.

alázatos szolgálja
Tóth Béla,
építész.

Táviratok,

Országgyűlés.

Budapest, június 23. (A Debreczen. táv.) Napirend előtt megválasztották a házszabálybizottságot. A házadó, törvényről Herman Ottó beszélt

Szeged mellett, — beszéde oly hatást tett, hogy Gárári azt javasolta, hogy Szegedre a mentesség 1905 ig kiterjesztessék. Elfogadták. Más felszólalás nem is volt. A majorági birtokokról ssólo javaslatot elfogadják. Azután Horváth Gyula indokolta az interparlamentáris konferencia költségeit, Holnap tárgyalják.

Az interpellációk során Bánffy br. Ugronnak azt feleli, hogy a Balkánon politikánk a statu-quo s az idegenek beavatkozásának megakadályozása Török országot Goluchowszky jó-aharólag figyelmeztette csak s a hatalmak közös akciójának is ez volt a célja.

Ugron Gábor ezen akcióban Törökország közlegő feloszlását látja, pedig annak folytatása Ausztria-Magyarország felosztása lesz. Követeli, hogy új küpolitikánkról, melyről Bánffy nem szólt, tájékozva legyünk. Nem veszi tudomásul a választ. A többség megszavazza.

Bánffy br. azt feleli Hollónak és Meszlényinek a Lueger ügyben, hogy Lueger námtelen támadásai nem érdemelnek szót, ő is elítéli, de intézkedni szükségtelen. Az ágensket a kormány kitiltja. Egyébként konsatálja, hogy Ugron, ha nem is oly piszkos, de hasonló heves szóval támadta Ausztriát. (Nagy zaj.) Holló és Meszlényi erős szavakban kelnek ki Bánffy gyámoltalansága miatt. A többség a választ tudomásul veszi.

Szeless Adorján szabadon.

Budapest, június 23. (A Debreczen ered. táv.) Szeless Adorján ma kiszabadult, s a Ház folyosóján megjelent. Mivel menlevele Magyarország határáig szól, Sima Ferenc közbenjárására Perczel miniszter megígérte, hogy táviratilag intézkedik szabadon bocsátása iránt, ha Ausztriában elfognák.

Ujdonságok.

Hány választó van Debreczenben?

A város központi választmánya a választók névjegyzékének kiigazítására — hivatalos összeíró küldöttségek felülvizsgált munkálatai alapján összeállította Debreczen város jövő évi országgyűlési képviselőválasztóinak névjegyzékét, a melyből kitűnik, hogy hány választója lesz a jövő évben Debreczennek. Az ideiglenes névjegyzék szerint Péterfia utcán volt 506, I sz 525, a csapó utcán volt 353 lesz 424, az I. kerületben tehát volt 849, lesz, 949 választó. A választók száma tehát itt százal emelkedet. — A piac utcán volt 603, lesz 666, a Hatvan utcán volt 402, lesz 424, II. kerületben volt 1005, lesz 1090 választó. — A választók száma tehát itt nyolczvanöttemmel emelkedett. A Varga utcán volt 702, lesz 647, a Kossuth utcán volt 460, lesz 531, a III. kerületben tehát volt 1162, lesz 1178 választó. A választók száma tehát itt tizenhatal emelkedett. — Debreczen három kerületben volt összesen 3016, lesz összesen **3217**. A választó létszám tehát 201 választóval emelkedett. Az ideiglenes névjegyzék a törvény értelmében július hó 5-től 25 ig közszemlére lesz kitéve a Hungária palotában levő jegyzői hivatalban Rontsik Lajos aljegyzőnél, a központi választmány jegyzőjénél. A névjegyzék ellen felszólalásokkal lehet élni, amelyek július 5-15-ig a központi választmányhoz címezve a polgármesterhez, vagy helyetteséhez írásban nyújtandók be.

* Személyi hir. Kiss Áron ev. ref. püspök Tóth Sámuel tiszántúli egyházke-

rületi főjegyző kíséretében Szatmár-Németibet látogat. hogy a szatmári ev. ref. főgymnasium érettségi vizsgálatain elnököljön.

* Dóczy Imre kitüntetése. Emilittük annak idején, hogy a középiskolai tanáregyesület választmánya az egyesület egyik alelnökéből, kit az új alapszabályok szerint a választási bizottságnak kell választani, Dóczy Imrét jelölték, a debreczeni ev. ref. főiskola főgymnasiumának jelenlegi igazgatóját s a debreczeni tanári kör elnökét. A szavazást az egyesület tagjai titkosan elvégezték s — eredménye az lett, hogy Dóczy Imre győztes nem lett ugyan, hanem kapott 81 szavazatot a győztes Rombauer Emil brassói áll. főreáliskolai igazgató 140 szavazatával szemben. Ez Dóczy Imrere nagy kitüntetés, mert tudvalevő dolog, hogy Rombauer az egyesület régi vezetőségével elégedetlen s az új alapszabályok módosítása alkalmával győzelemre is jutott vidéki állami tanároknak elismert részére s így az ő megválasztása abban az egyesületben, a melynek 90 százalékát állami tanárok alkotják, bizonyos volt s így a Dóczy Imre 81 szavazata a bizalomnak oly meglepő jele, mely méltó arra, hogy e helyen külön is kiemeljük.

* Géresi tanszéke. A debreczeni ev. ref. főiskola akadémiáján ujonnan felállítandó tanszék tanszékére pályázat hirdettetik, a tanszék tárgyai lesznek: 1. Legújabb kor története, félévi 4 órán. 2. Művelődés története félévi 4 órán. — 3. Diplomátika minden második évben, 1-ső félévében 4 órán. E tárgyak beosztását illetőleg a jogakadémia tanrend és szabályzat irányadó. 4. Amely félévben diplomátikát nem adó, köztársasági magyar történelemből és a világtörténelem különböző korszakában oly óraszámban tartani special-kolloquiumokat, hogy heti órának száma legalább 8 legyen. — A megválasztandó tanár kötelessége leendő főiskola anyakönyvtárának külön eljárás nélküli kezelése, illetve a főkönyvtárosi teendők teljesítése. Jellege: akadémiai rendes tanári jelleg. Fizetése 1500 forint, törzsfizetés, 400 forint, lakásbére 100 forintos 5-ödéves korpótlékot izben. Az orsz. tanári nyugdíjintézetnek az egyházkerületi megállapodások szerint kötelezett tagja lenni. Csak ev. ref. vallásuak pályázhatnak. Megkivántató képesítés. Bölcsészeti doktorátus a történelmi szakkól s egyetemi magántanári képesítés ugyanabból, ha e két minősítése nem volna meg, két év alatt megszerzendő. A történelmi tanszakkól megszerzett középiskolai tanári oklevél, irodalmi működés és a könyvtárismeretben való jártasság figyelembe fog vétetni. A pályázati kérvények, melyekhez a képesítési iratok az eddigi működésről szóló bizonyítványok, keresztelvény rövid életrajz az irodalmi működés feltüntetése, a hadmentességi, illetve katonai szolgálat teljesítéséről szóló okmányok mellékelendők, f. évi július hó 18-ik napjáig a tiszántúli ev. ref. egyházkerület püspöki hivatalához Debreczenben adandók be. A megválasztott tanár tanszékét az 1896/7 isk. év kezdetén szakkörébe eső értekezéssel foglalja el. Debreczenben, 1896. június 15-én Kiss Áron püspök.

* Kinevezés. A debreczeni kir. itélőtábla elnöke Kovács Kálmán végzett joghallgatót a debreczeni kir. itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

* A megyei központi választmány — mint értesülünk — e hó 30-án ül össze Rásó Gyula kir. tan. alispán, vagy helyettese, Veszprémi Zoltán vármegyei főjegyző elnöklete alatt, hogy megkezdje az országgyűlési képviselőválasztásra jogosultak összeírását, illetve Hajdúvármegye 1897-ik évre érvényes választói névjegyzékét. A vármegye különböző

részeiből a kiküldött összeíró küldöttségek — számszerint kilenczen — már beterjesztették munkálataikat az alispánhoz teljesen készen és betűrendbe szedve, úgy hogy a megyei központi választmányuk már nem lesz egyéb dolga, mint hogy a névjegyzéket átvizsgálja, az esetleg találandó hibákat kikorrigálja és megállapítja, illetve elrendeli az ideiglenes választói névjegyzék kifüggesztését.

* Debreczeni gimnázisták a kiállításra. A debreczeni ev. ref. főgymnasium igazgatója a következő felhívás közlésére kérte fel lapunkat: Felhívom a debreczeni ev. ref. főgymnasium azon növendékeit, kik az országos ezredéves kiállítás megtekintésére céljából rendezendő tanálmányutban való részvételre jelentkeztek, hogy f. hó 26-án, pénteken délelőtt 11 órakor a főiskola udvarán utra készen gyűljenek össze. Az igazgatóság.

* Dr. Varga Bálint budapesti tanár. Dr. Varga Bálint a debreczeni ev. ref. főgymnasium jeles tanárát, lapunknak színtén ismert dolgozótársát és a Csokonai kör titkárát, a budapesti ev. ref. főgymnasium egyik német nyelv és irodalom tanszékére választották meg tanárnak a múlt héten. A választás megerősítése a közoktatási miniszter jogkörébe tartozik ugyan, de azért ma már bizonyosra vehetjük ekképen azt a szomorú hírt, hogy dr. Varga Bálint itt hagyja a debreczeni főiskolát és Debreczen városát, melynek minden körében oly meleg szeretettel fogadták a kitünő műveltségű derék tanárt, ki 4 évi debreczeni tanársága alatt annyira hozzájárult Debreczen városához és annak műveltségi társadalmához.

* Szakvizsgálatok a kereskedelmi akadémián. A kereskedelmi esti tanfolyam hallgatói, a kik e hó elején tettek a szaktárgyakból vizsgálatot, e hét utolsó két napján, vagyis június hó 26 és 27 napjain, pénteken és szombaton tesznek szóbeli vizsgálatot a következő 3 szaktárgyból: könyvvitel, kereskedelmiszerek, és kereskedelmi számtan. A vizsgálatok pénteken reggeli 7 órakor kezdődnek. A vizsgálat elnökeként a kereskedelmi akadémia felügyelő bizottságának betegeos fekvő elnöke helyett Zádor Lajos kereskedő társulati elnök és Kardos László felügyelő bizottsági tag fognak felváltva működni.

* Új távirtda hivatal a megyében. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter mint a hivatalos lap mai száma közli — Hajdúvármegyében a hajdu-dorogi postahivatalnál, azaz egyesített távirtdahivatalt létesített. A hajdu-dorogiaknak egy rég jóhajtott kívánságuk teljesült ezáltal.

* A szatmári gimnázium gyűlése. Vettük a következő meghívást: A szatmárnémeti ev. ref. főgymnasium fentartó testületének a következő évi július hó 1-én — szeptember 1-én — dé. e. 1/2 11 órakor, a szatmári ev. ref. egyház tanácstermében (ref. főgymnasium épület, I. emelet) rendezendő közgyűlést tart, melynek tárgyai: 1. A 48—1895/6. számú ig. tanácsi határozat az 1894/5. évi pénztári számadás magvizsgálásáról 2. Jelentés a megérkezett 8000 ft fentartási — és 2000 ft beruházási államsegélyről. (113—1895/6 sz. ig. tan. határozat. 3. A tanárok nyugdíjának végleges elintézésére vonatkozó 114—1895/6 sz. ig. tan. határozat. 4. Helyettes tanár választása az ujonnan szervezett magyar latin tanszékre. — Az igazgatóság.

* Szélhámos ágensek. Három szélhámos ágens ügye foglalkoztatja jelenleg a fővárosi államrendőrséget, kettő közülük csaló, a harmadik pedig sikkasztott.

Ezek közül kettő debreczeni illetőségű. Viselt dolgaikat a következőkben ismertetjük: Az utóbbi időben számos feljelentés érkezett a rendőrséghez Mayer Viktor debreczeni születésű, baptista vallású pénzügyes ellen, Mayer a fővárosban varógépekben dolgozott s mindennél 25—30 forint összeget szedett fel a

gépek szállítására előlegül. Ily módon közel 2000 forintot harcsolt össze, a nélkül azonban, hogy egyetlen varrógépet is szállított volna. A panaszok folytán a rendőrség érdeklődni kezdett a szédelő iránt, a ki azonban idejekorán Bacsbe szökött. A rendőrség itt is nyomon követve s a bécsi rendőrség megerősítésével a fővárosi rendőrség távirata megkeresésére ott le is tartóztatta.

A másik csaló Fischer Jakab gépügynök, a ki a múlt hét folyamán Debreczenben rábeszélte Dien Mihály gazdag polgárt, hogy vegyen tőle egy cséplő garnitúrát. Dien enedett az unszolásnak, és 3835 forint vételárban megalkudott Fischerrel. — Fischer erre aláíratta vele a megrendelő ívet s a mit sem sejtő Dien, még arra is rábeszélte, hogy három darab egyenként 1278 forintról szóló kelet nélküli, név aláírásával ellátott u. n. fedezeti váltót adjon neki. Az ügynök a ravasz fura fanggal kicélt váltókat, a fővárosba érkezése után nyomban kitöltötte, kelettel ellátta és tuladott rajtuk. Egyik váltó Raditz szerencsétlen borkereskedőhöz került, a ki azt, mivel nem let kifizetve beperelte, Dienerről értesülve, nyomban feljött a fővárosba megletette a feljelentést a csaló ágens ellen, a ki most szombaton maga kért maga ellen csődöt. A rendőrségnél Karácsoni rendőrkapitány vezeti a vizsgálatot, a ki már ki is hallgatta a szélhámos ágens, de letartóztatnia nem lehetett, mert az a kihallgatás folyamán egyre azzal védekezett, hogy elszámolási viszonyban áll Diennel.

* A helyi vasutak igazgatóságának figyelmébe. Debreczen város hagyományos nagy pora megérkezett, a megérkezett nyárral szintén itt van. Sőt nem is magában érkezett most meg, a hatvan-utcai vasut kezelősége gondoskodott róla, hogy a hatvan-utcaiak a szén salak, vagy s énpör kellemetességében is részesüljenek. A hegett u. i. hogy telben vagy kora tavasszal hozta volna rendbe a vaspályát, csak nemrég töltötte meg a vágány közt szénsalakkal s nems bunkóztatta azt le, hanem a multkori nagy eső után is felporhanyósítva, de ismét le nem bunkóztatván, eme vonal utasai most abban a különös élvezetben részesülnek, hogy szénpor fellegben uszva utaznak végig a pályán, úgy ók, mint az utcai lakók s járókelők elegendő szénport kapnak izzadt arcaikra ahhoz, hogy legalább is szénegető cigányoknak nézzék őket, különben most a mai napi nagy szél miatt kapni port bármelyik részen elegendő. Oh utcai locsolás, mikor jön el a te országod!

* Megszökött a szegényházból. E czim alatt úgy látszik már állandó rovatot kell nyitnunk, hogy beszámolhassunk azokkal, a kik — nem kevesen vannak — megszökönek a városi szegényházból, a hol pedig tisztességes lakást s ellátást kapnak. — Az ember nem is hinné, hogy azon emberek, kik teljes életükön át a koldulás keserves kenyerét ették, vagy pedig többnyire éheztek; mikor rendes lakáshoz és ételhez jutnak ne legyenek azzal megelégedve, hanem vágyódnak ki a világban, azért csupán, hogy szabadságot élvezzenek, ha koplalás is lesz annak a vége. És mégis úgy van. A gondnok alig győzi a jelentéseket írni, hogy a mult éjszaka ez, most meg amaz szökött el s azt panasolta lakótársainak, hogy ő vagyis a szabadság után. Ilyen eset történt a mult éjjel is. Varga József 70 éves, összekuszált ősz haju, bajszu és szakállu vak koldus szökött el a szegényházból, úgy hogy reggel a gondnok már csak hült helyét lelte. Valószínűleg hazafelé vette az útját Szoboszlóra a szerencsétlen vak koldus, a kinek ugyan kevés kilátása lehet arra, hogy vakon megéljen. A rendőrség azonban mégis körözi és átírt a szoboszlói rendőrkapitánysághoz is, hogy Varga Józsefet megtalálja, őt magát ne büntesse meg, csak a mi a városé azt vegye el — huzza le róla a szegényház ruháit.

* Elveszett vasárnap reggel egy fehér toll legyező, a megtaláló kereti az Kónytsék Géza fűszerkereskedésében átadni, hol illő jutalomban részesül.

* **Feloszlo gazdaságok.** Tegnap a szepesi és ebesi gazdaság oszlott fel, csütörtökön pedig az elepi és hegyesi gazdaság tarja feloszlo gyülesét azon határozatok következtében, amelyek dr. Németh József földmiveltügyi miniszteri segédtitkár és a debreczeni tanyabirtokosság között a mezőőrökre vonatkozólag létrejöttek. A gazdaságok feloszolván mezőőröket elbocsátották.

* **Iparos ifjak mulatsága.** A debreczeni iparos ifjuság önképző egylete folyó évi június hó 28-án, vasárnap, a nagyerdei „Dobos” pavillonban, penztáralapja javára, szigorú zártkörű banyu mulatságot rendez. Belépti-díj 1 frt, mely csupán a férfiak által fizetendő; nők részéről a meghívó beléptijegyül szolgál. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek a meghívó felmutatása mellett válthatók: Tóth Ferencz (Kistemplom mellett), Buzach János, Radeczky József, Kostya János, Droppa J., Papp Testvér-k, Balla Mihály urak üzletében és este a penztárnál. A meghívó kívánatra előmutatandó.

* **Nyilvános nyugtató és köszönet.** Az iparostanoneczok jutalmazásához kegyes adományokkal járultak: a mézárós társulat 20, a hentes társulat 8, az asztalostársulat 10, a cipész-társulat 10, a timartársulat 10, tek. Rösler Richard ur alelnök 1), Weisz Mór ur szobafestő 2, David Mihály ur 2, Tóth Kálmán ur 4, Serli Ede ur 4, Riesz H. ur kocsigyáros 5 koronával, özv. Szikszai Józsefné 5 dr. V. Ferd. idejéből magyar arannyal, a debreczeni takarékpénztár 2. dr. 10 koronás arannyal. Fogadják az adakozók kegyes adományaikért a felügyelő bizottság és a jutalmazandók nevében hálás köszönetet. Dóczy Gedeon ip. tanonczisk. igazgató.

* **Köszönetnyilvánítás.** Iskoláink vizsgálatain kiosztandó jutalom könyvekre a következő adományok folytak be: dr. Nagel Zsigmond ur 3 frt dr. Blazsur József ur 3 frt, Szalay József 2 frt, Tamássy Béla ur 2 frt, Trnka Gottlieb ur 1 frt, Weszter István ur 1 frt; Füleky Pál ur 3 db. könyvet, Schenk Leoné urnő 2 db. könyvet, Havass Kálmán ur 2 db. könyvet, Végh János ur 1 db. könyvet adományoztak. Fogadják a jószívű adakozók, kik a kicsinyeknek örömet szereztek, hálás köszönetünket. Debreczen, 1896 júni 19. Az ágost hitv. ev. iskolaszék.

* **Rendőri hírek.** (Nagyveszékedés a vasútnál.) Kálmán István és Tarján Mihály napszámosok jól felkészült állapotban beléköltöttek a légszuszgyárnál levő vasúti átjárónál Pető Károly kalauzba és azt ültgelni kezdték. Petőnek segítségére siettek a kocszi rendezők, mire a két részeg az ott levő vargafakat használni kezdte és egy kisebb csata fejlődött ott ki, a melynél vér is folyt bőségesen. A rendőség avalkozott aztán a dologba és lefűlte a virtuskodókat, a kik ma állottak Tóth Sándor III-ik kerületi fogalmazó előtt. E véték büntetésüket. (Lakatos Borcsa) van-e ki e nevet vem ismeri? A híres Lakatos cigány-familia egyik életre való sarja ő, ki Debreczenben nem egy pár embernek könyvnyitette meg zsebében a penztárczától s egyéb ingósságaitól. Ma koldulásra kapt a rendőség Lakatos Borcsát, a kihallgatáson maga is restellte, hogy koldulni kell menni, mikor a lopásból könnyebben megélt.

* **A törlesztés kölcsönök** ma már igen fontos tényezői közgazdasági életünknek, a melynek, kivált a mezőgazdaságban nagyon fontos szerep jutott osztályrészül. Fontos szerepüket azonban csak úgy tölthetik be áldásosan, ha ilyenek felvételét a viszonyok és körülmények kellőképen igazolják, továbbá, ha megszerzésük a szükséges gondossággal és elővizsgálattal járnak el. Az „Ingalanés Jelzőlog-Forgalmi Intézet” (Budapest, Váci-körút 39. sz.) egyike azon vállalatoknak, mely a viszonyokhoz mérten a legszelesebb alapokon dolgozva és kiterjedt összeköttetésekkel rendelkezve, ingatlanokra ilyen törlesztési kölcsönök kieszakölését legmegbízhatóbb és legelőnyösebb módon képes fogantatosítani, már annival inkább, mivel üzletköre kizárólag az ilyen tranzakciókra van berendezve.

Az asztrofizika haladásáról

(A m. kir. orsz. meteorologiai és földmágnességi intézet estélyén, 1893. december 16-án tartott előadás kivonata.)

— Irta és felolvasta: **Kohányi Gyula.** —
(Folytatás.)

Mások ellenben azt hitték, hogy ez a kettőződés valósággal megörténik. D a u b r é e a bolygó kérgén mély repedéseket észlelt, melyek kiszélesedtek egy, a Mars egész felületére kiterjedő duzzadás következtében. F i z e a u a jegárok r i a n á s a i h o z (crevasser) hasonlította ezt a megkettőződést, mely nagyban emlékeztet a grönlandi i n l a n d s i s-okra: P r o c t o r szemében befagyott folyók, melyeket hó takar azonban a partokon megoldadt s így fekete vonalakat idéz elő, míg a középső rész fehér marad stb.

Ezen merőben ellentétes nézeteket igen komplikált magyarázattal vélték kiegyenlíteni, mely a Mars légkörében feltételezett optikai tüneményekre van alapítva M e i t e l, hallei csillagász megmutatta, hogy az egyszerű csatornákból kiáramló gőzök, azok fölött elterülve, — anélkül, hogy tudnók, minek következtében — fél-körhenger alakot öltve létrehozhatják ezt a tüneményt. N o r m a n L o c k y e r egy nemrég megjelent közleményében a Mars csatornáinak megkettőződését a vízfelület hossz tengelye irányában elhelyezkedett, illetve elhelyezkedő felhősorozatnak tulajdonítja.

En részemről, csak felve fogok annyi más után a tíz év óta megoldhatatlannak tartott feladat tárgyalásához. És mégis azt hiszem, hogy a keresett magyarázat igen egyszerű, annyira egyszerű, hogyha merészkedem az e tárgyra vonatkozó nezetemet előadni, — azt azért teszem, mert módomban áll ezen kettőződésnek nemcsak elméletét kifejteni, hanem elméletemet kísérlettel is beigazolni. A kísérlet, mely ezen kettőződés utanzását czélozza, oly feltételektől függ, hogy csodálkozunk kell, a miért a meglepetés helyett már kezdetől fogva nem vártuk a tünemény bekövetkezését.

Fekete firnaesz segélyével fényezett üveg-golyóra vonalakat és foltokat rajzoltam, melyek nagyjából a Mars térképét ábrázolják, a golyót pedig napsugárral, vagy más fényforrással megvilágítom. Ha pár milliméterrel a golyó felülete előtt, azzal párhuzamosan finom átlátszó mousselin-szövetet feszítek ki egy keretre: a vonalak és foltok egyszerre megoszódznak, m e g k e t t ő z ő d n e k, minden egyes mellett látható lesz árnyeka is, m lyet a golyó visszaverte fény rajzol mousselinra. A hasonlóság azon térkép, melyen Schiaparelli az összes észlelt kettőződést ábrázolt: és a golyó közt meglepő.

Könnnyű már most felismerni, hogy a kísérlet feltételei a Marson tényleg megvannak, anak légkörében. A napsugarat a bolygó felülete igen egyenletlenül veri vissza, jobban a szárazföld, kevésbé a homályosrészek, a tengerek és a csatornák. Ha a Mars légköre átlátszó, ez a körülmény nem annyira szembeötlő; de ha a légkörben kellő magasságban viharfelhő van, mely ke'ősen opalizál, az elmentét látható lesz, mint a mousselinen, — látható lesz az árnyék, mely azon szemléltre, ki nem a sugar meghosszabbításában áll, a kevésbé jól visszavert terület mellett, mint ahhoz hasonló alakzat gyakorol hatást. Jegyezzük meg, hogy Schiaparelli szerint a terület, — hol a kettőződés észlelhető volt, m i n t h a f e l h ő s l e t t v o l n a.

Ez az árnyékképződés nem lehet egyé-
dül a Mars tulajdonsága, kell, hogy a Földön és Vénuson is jelentkezzen; egyedül a Marsal szemben vagyunk oly kedvező helyzetben, hogy észlelhessük is.

Nem jelentkezik a Holdon, mert annak nincs atmoszférája. Uj bizonyíték arra n zve, hogy kísérőnk elv es z t e t t e levegőburkolatát

Schiaparelli megjegyzi, hogy a kettőződésnél összetartozó két csatorna nem mindig párhuzamos, hogy az egyik néha eltorzul,

hogy némely csatorna csak egy darabon kettőződik meg stb. Minden tulajdonságokat és még sok másit igen jól megmagyaráz a felhőzet szabálytalansága s ezt a mousselin hullámoztatása által utánozhatom is, s az árnyék megfelelőleg megváltozik, a csatornák egymástól való távolságának változékonysága a felhőzet változó magasságából és azon szögletnek, mely a jelenséget észleljük, eléggé magyarázható; végül a csatornák elmozdulása, miről szintén történt emlékezés, — a légkör gőztartalma által meghatározott fénytöréstől függ.

Valamennyi észlelő, de különösen P e r r o t i n, megemlékezik a felhők és ködök azon szembeötlő szerepéről, mely abban áll, hogy a Mars képét napról-napra változtatják.

(Véle köv.)

Furfangos csaló

— Egy nadrágtalan sansculotte —

H. Böszörmény, június 22.

Az eredeti nadrágtalanokról, a régi sansculoteokról följegyezte a világtörténel, hogy azok tulajdonképpen nem voltak híján ennek a toalett-cikknek.

A legújabb sansculotteknak, a kiról a mi történetünk szól, csakugyan nem volt nadrágja sőt épen azon fordul meg az egész történet, hogy nem volt nadrágja. H.-Böszörményből levelezőnk beszéli el ezt a történetet, mely ott történt.

Pár nappal előt egy elegánsan öltözött, hosszú kabátú s bársony nadrágu, uri ember beállit egy szomszédváros kisebb vendéglőjébe ott szobát kér. Előbb azonban megvacsorál, jó borokat iszik s csinál egy csomó adósságot.

Vacsora után fizetésre kerülven a sor, ijedten kap zsebéhez az uri vendég, s hebegve mondja, hogy nem tud fizetni, elvesztette a tárczáját. A pinczér azonban rá sem hederit az elképedésre s követeli a pénzt.

Az u'as igéri, hogy megfogja küldeni, türelmet kér, azonban a pinczér nem enged, mig végre aztán, a jövevény a szép bársony nadrágot ott hagyja zálogba, s a sötétség leple alatt a hosszú mentsikoffban, átmev az utca tulsó felére levő legelőkelőbb fogadóba a Csillag-szállóba.

Itt szép szobát rendel s a szoba pinczérnek megmagyarázza, hogy a hajnali 4 órai vonaton el akarván utazni, költse föl, s mint-hogy igen mélyen szokott aludni, rázza föl az álból, hogy idejekorán készen lehessen; egyuttal oda is adja neki a szoba kulcsát, hogy kívülről zárja be az ajtót.

A dolog egészen úgy is történt.

Éjjel 3 óra után jő n a szobapinczér, kiabálva kelti fel a vendéget, majd jól megrázza, mig végre ez lassankint fölcsudik az álból.

Azonnal öltözni kezd, természetesen nem találja a nadrágját. A pinczértől a nadrágot kéri, melyet bizonyosan kün feledek porolaskor. A pinczér szalad a heteshez, lótnakfutnak, össze-vissza, de sehol sincs a nadrág.

A vendég nagy lármát csap, fölkel a szálloda-tulajdonost, s elmondja az esetet. A fogadós egészen természetesen találja. Hogy nadrág nélkül nem jöhetett az elegáns ur, rá-förmed a pinczérre, egy-két nyakleves-el meg is tiszteli, a pinczér megijedve maga is bevalja, hogy a vendég felöltözve jött az este, de azért ő a nadrágról nem tud semmit.

A vendég dühöng, siet, neki el kell utazni. Végre is a szállodás nagyon kéri az engedelmet s hirtelen egyik finom nadrágját be is hozatja az utasnak.

„Igen uram — felelé ez — de abban a szerencsétlen nadrágban volt a tárczám is 100 frttal, most még fizetni sem tudok.”

A szállodás üzlete hírnevé féltvén, ezt is kifizette neki s még kérlette, hogy ne haragudjék s ne szóljon a dologról semmit, ne tegyen a fogadó ellen följelentést.

„Uram, szolt a vendég bucsuzás közben gavalléros e'egencziával, én nem kívánom, hogy ön annyira károsodjék, itt van, felét visszaadom elveszett pénzemnek.” — M'askor való-

gassa meg jobban pinczéreit. S azzal elrobo-
gott a vonathoz s ezen tovább.

A pinczér persze elcsapatott s még a
szállodás örült, hogy ilyen simán lefolyt a
dolog. Másnap délután — szokás szerint —
találkozik a két vendéglős s beszédközben
előhozza az első szálloda bérlője a nadrággal
fizető ur esetét. Kölcsönös felvilágosítások,
álmélkodások. A furfangos csaló pedig vígan
mulatozott valahol az 50 forintból. Eddig van
a történet. Csak azt nem értjük, hogy a ki
ilyen zseniálisan ért a szinpad bonyodalmak
kieszeséhez, miért keresi az nyomorult
csalással a kenyerét, miért nem ír e helyett
vigjátékokat? Akar el is játszhatna mindjárt, mert
úgy látszik, nagy színészi tehetség is lakozik
benné.

Parancs-szóra.

Oh milyen szép az, mennyire dagad az
embernek a keble, mikor olvassa, hogy a
sajtóra pressiót gyakorolni nem lehet, hogy a
sajtó a szellemi hatalmak legnagyobbika, s
hogy az a kis aczépenna felér sokszor a
legkötönyebb Uchatius-ágyuval!

Bizony ilyenformán nem is csodálatos,
hogy ma már mindenki journalista akar lenni,
hogy ő is elmondhassa, miszerint ennek a
nimbusnak a megdicsőítő sugarai közül egy
az ő homlokát is bearayozza!

Hogy a sajtó emberének kötelességei is
vannak, arra nem gondolnak azok, a kik előtt
az ő nevüknek szép fekete nyomtatott betük-
ben való megjelenése néhány hasáb alatt
felér egy kis hauptreferral.

Aztán meg ingyen-jegy a színházba, bá-
lokba, a béli szépségek érdeklődése, a közgyü-
lési karzatok női arcainak egy tekintete!

Mindezért ő szívesen vár akár egy fél-
óraig a rendőrkapitány ur szobája előtt,
hogy megtudja és megírhasssa, kik voltak az
elmúlt napon berugva, ki verte meg a fele-
ségét, vagy hogy ki próbálta meg magát fel-
akasztani!

De hát hiszen nem is ezek a journalista
legnehezebb kötelességei.

Mert hát nem nehéz akkor írni, mikor
van miről.

Hanem mikor nincs miről és mégis mu-
azáj írni!

De hát ki parancsolja? A redaktor ur?
Dehogy, annak jobb szíve van.

Hanem van némelykor egy, a redaktor
urnál is nagyobb potentát.

A szedő-gyerek.
És ez az egyedüli elem, a mely a sajtó
embereire pressiót gyakorol.

Kérlelhetetlen tekintettel, parancsa kielé-
gítettésének biztos tudatában dörgi:
— Nyolczvan sor!

Hába mondd, hogy a fogad iszonyuan
fáj, hogy nincs themád, hogy távoznod kell;
írj, ha másról nem tudsz: a fogfájásól, vagy
a fogfájásnak az irodalomra való befolyásáról,
de írnod kell és addig el nem távozol, míg a
nyolczvan sor meg nincs.

Oh milyen elérhetetlen valaminek tűnik
ez föl ilyenkor előtted.

A tintás üveg is mintha gunyosan moso-
lyogna rád, mintha mondaná, hogy mit bu-
sulsz, hisz van tin'a elég. A tollad, mely más-
kor oly vígan siklik végig a papíron, nem
akar mozdulni.

És az az átkozott három kutyanyelv oly
kétségbeesítőleg üres. Pedig neked ezt a há-
rom kutyanyelvet feltétlenül tele kell írnod.
De mivel?

Százsor is leírod a czimet: »A Bogár
Bandi keserve.« Fogsz egy legényt: magadnak
a nép köréből, belebolondítod egy leányba, ez
megcsalja, a Bandi elkezdi busulni. Hanem
aztán tovább nem tudod folytatni, mert ha
Bandi — a min' illenek — most megakarná
ölni az ő hűtlen szeretőjét, hát a te históriád
tul menne a nyolczvan soron.

Keresztül húzod az egészet, feltekintesz
a levegőbe, hátha egy eszméd akad és ott lá-
tod magad előtt a — szedő-gyereket.

Nincs senki, a ki segítsen rajtad.

És ez a vigyorgó, az a kegyetlen arc,
nem szánakozik.

Eszedbe jut, hogy véletlenül ugyanez a
szedő, a ki a multkori bálon akkor kenysze-
ritett írásra, mikor egy második négyesed lett
volna, egy második négyesed, a mit nem adtál
volna a világ kincséért.

Érzed, hogy micsoda potentát itt ez a
gyerek.

Szivedben bizonyos bámulat támad fel
írántra.

És te szavakba öntöd ezt a bámulatodat
... és most kedves olvasóim, ne vessék szem-
memre ezt az irka-firkát, mert parancsszóra
követtem el és megszenvedtem érte legalább
is úgy, mint önök. Feriz.

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütör-
tökön és szombaton este 6-7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és
szombaton d. u. 3-6 óráig.

A kir. törvényszéknel jegyzőiroda nyitva
hétköznapokon d. u. 3-5 óra közt, vasárnap és ünnep-
napon d. e. 10-11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a be-
adványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u.
3 órákor ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A debreczeni kir. járásbírság szóbeli ke-
reseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz ked-
den és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelen-
hetnek minden szerdán.

Népkönyvtár az árok-utczai leányiskolában
nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt
11-12 óráig.

Múzeum, a kollegiumban, nyitva van vasár-
naponként d. e. 10-12-ig.

A Gönczy-egyesület „Otthona“ a keresk.
akad. palotájában

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:	
Hétfőn)	11-12 óráig.
Csütörtökön)	
Kedden)	
Szerdán)	9-11 óráig.
Pénteken)	
Szombaton)	
Déután:	
Minden hétköznap	2-5 óráig.
Vasárnap délelőtt	9-12 óráig

CSARNOK

Hullámok közt.

Regény két kötetben.

Írta: CSENGEY GUSZTÁV.

Második kötet. 94

Károly bosszúja.

(Folytatás.)

Tünődésének már első pillanatában is az
a gyanu ébredt föl benne, hátha mindaz, mi
vele most történt, előre kicsinált kezepeze volt?
Gyanusnak tűnt föl előtte, hogy midőn ketten
a konyhába léptek, egyszerre annyian rohanták
meg, mintha már vártak volna reájuk. Ottó
feltűnő zajjal nyitotta fel a konyha ajtót s mi-
dőn beléptek, az ajtó becsapódott utánuk,
mintha valaki hátul már erre a percze lesett
volna, hogy elzárja a menekülés útját. Ottó
nem várta be, mig nesztelenül a szobába lép-
hettek volna, hanem már ott a sötét konyhá-
ban elkiáltotta magát. Nem volt-e ez előre ki-
csinált jeladás? Ez a gondolat annyira meg-
ragadta Károlyt, hogy Ottót már egyenesen
árulónak, a magyarok czinkosának tartotta.

De micsoda összefüggésük van ezeknek a
cselszövényeknek Biedersohnnal, a hangver-
sennyel és Malvine-nal, ki e hangverseny ter-
vezője s rendezője volt? ... Vagy Malvine is
áruló volna?

Károlynak most egy eszme villant meg
agyában.

„Ez a leány egy rejtélyes daemon, kinek
kétes szerepét senki át nem értheti. — Nem
volna-e lehetséges, hogy ezt a rejtélyes nőt tit-
kos utain épen a legnőiesebb érzés, a szere-
lem vezeti?“

Károly emlékezett arra, hogy midőn Mal-
vine atyja táborába megérkezett, sokat beszél-
tek a tiszték a grófhölgy kalandos utjáról s
azon veszedelmekről, melyeket ki kellett állnia.

Malvine kevés részletet beszélt el nyil-
vánosan; de annyi mégis kiszivárgott a tiszték
közé; hogy Malvine a szerzesánok bántalma-
zásából a magyar guerillák mentették meg. Bi-
zonyítá ezt a hirt a tábornok szigorúsága, me-
lyet a szerzesán csapatok iránt tanusított, vizs-
gálatot tartott, többeket főbe lövetett, azután
mindent elkövetett, hogy ezeket a szabad esa-
patokat eltávolítsa seregeitől. Az is a hir mel-
lett szolt, hogy Malvine épen egy honvéd ki-
sérte Heldenburg táborába. Nem lehetséges-e,
hogy a szenvedélyes leány bele szeretett meg-
mentőinek vezérébe? Vagy talán a Villámve-
zér volt a szabadító? Farkas szép hódító ifju,
a nőkre varázshatása van... Malvine regé-
nyes, kalandszerető leány...

E következtetésekből Károly arra az esz-
méletre jutott, hogy ő most Malvine bosszujá-
nak áldozata, neki azért kell meghalnia, mert
Malvine titkos kedvesét, a Villámvezért akarta
tönkre tenni. Minthogy azonban Farkas Bertát
szereti, így Malvine okvetetlen csak ámitja,
hogy őt politikai czéljaira eszközül használ-
hassa.

Hátha ezt valaki Malvinenak megsugná?

— Szép daemon! mormogá Károly gu-
nyosan — a bosszút ellened fordítom. Ha meg
kell halnom, legalább magammal rántom a csá-
bitót is, ki egy osztrák tábornok leányából ma-
gyar kémet teremtett — s neked, szép furia,
poklot csinálók szerelmedből. Várjatok, meg
fogjátok siratni halálotom!

Károly leült es írni kezdett, levelet irt
Malvinenak. A levél rövid volt, hamar készen
lett vele. Bepecsételé s e közben a káröröm
holdas fénye derengett sápadt, eltorzult vo-
násain.

Az ajtó újra fölnyit s Károlyhoz a vértés
tisztnek öltözött komikus lépett be.

— Ah szabadulás? kiáltá Károly, az első
pillanatban azt hívén, hogy hadfeleinek egyikét
látja; de rögtön szétfoszlott illúziója, midőn a
vértés tiszt magyarul szólalt meg:

— Csendesesen uram, ne várjon segítsé-
get; ez csak jelmez, melylyel az önök szin-
padán csak azért játszunk, hogy elvonulhassunk.

— Ah, önök tehát menekülnek?

— De azért ön nem menekülhet. Eljött
az idő, hogy távozzunk, itt az idő tehát, hogy
önnel is végezzünk.

— És hiszik azt, hogy meggyilkolhatnak?

— Gondolom, ön is hiszi.

— És ha én nem hagyom magamat meg-
ölni, ha küzdeni, ordítani fogok? Császári ka-
tonák folytonosan czirkálnak mindenfelé. Való-
színű, hogy meghallanak.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Ingatlanok forgalma.

— A debreczeni kir. törvényszék telekkönyvi osz-
tály nál. —

1. Simac-ek Ferencz és neje veszik Koz-
ma Julianna Bodó Sámuelétől ennek a 3901
sztkvben foglalt ingatlanát 1250 frtért.

2. Kis János és neje veszik Pongor Sára
és Pasti Istvántól ezeknek 241 szám alatti
házukat 2800 frtért.

3. Tóth Sándor és neje veszik Guti Ist-
ván és nejétől ezeknek csapókerti szőlőjüket
252 frtért.

4. Tarján Mihály veszi özv. Kiss János-
né, szül. Fehértői Erzsébettől ennek homok-
kerti szőlőjét 750 frtért.

5. Nagy Sándorné Bóde Zsófia veszi
Nagy Sándortól ennek 3026 sz. a. házának
1/2 részét ajándékozás czimén 400 forint
értékben.

Idősb Harsányi István és neje veszik
Molnár Erzsébet Kozma Péterné és társak-
tól ezeknek ebési tanya földjüket 20000 frt
vét-larért.

Budapesti gabonatözsde.

június 22.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Buza	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági	75	6.55	6.60	78
"	77	6.70	6.8	80
"	79	6.70	6.80	80
Tiszavidéki	75	6.55	6.60	78
"	77	6.70	6.80	80
"	79	6.70	6.80	80
Pestvidéki	75	6.55	6.60	78
"	77	6.70	6.80	80
"	79	6.70	6.80	80
Fehérmegyei	75	6.55	6.60	78
"	77	6.70	6.80	80
"	79	6.70	6.80	80
Bácskai	75	6.55	6.60	78
"	77	6.70	6.80	80
"	79	6.70	6.80	80
Észak magy	75	6.55	6.60	78
"	77	6.70	6.80	80
"	79	6.70	6.80	80

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram.
Rozs elsőrendű	uj 70-72	6.85 6.10
" másodikrendű	"	5.95 6.00
Árpa takarmánynak	60-62	4.40 4.70
" égetni való	62-64	0.00 0.00
" sertő dei	64-56	6.15 6.50
Zab	uj 39-41	6.10 6.40
Tengeri búzai	uj	4.10 4.15
" más nemű	"	4. 4.05
Repeze búzai	"	0.00 0.00

Kőbányai sertés-piacz.

június 22.

Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű Öreg nehéz (párónként —400 klgron felüli sulyban — krig. 2. Öreg közép (párónként 300—400 klgrm sulyban) — krig. 3. Fialat nehéz (párónként 320 klgron felüli sulyban) — krig. 4. Fialat közép párónként 251—320 klg.— sulyban 46—47 krig. 5. Fialat könnyű (párónként 250 klgrmig terjedő sulyban) — 46—47 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 280 klgron felüli sulyban) 45 krtól 46 krig. Közép párónként 220 — 280 klgrig terjedő sulyban) 44 45 krig. Könnyű (párónként 220 klgrig terjedő sulyban 43—44 krig Szerbiai 9. Nehéz (párónként 200 klgron felüli sulyban) 48—49 krig. 10. Közép (párónként 200—260 kgr. sulyban) 45—46 krig. 11. Könnyű (párónként. 220 klgrig. terjedő sulyban 44—45 krig. Sertés létszám 1896 évi. június hó 19-ik napján volt kész- etben 8823 drb. 1896. június hó 21. napján felhajt- tatott — drb. 1896 június 21. napján elszállítatott 44 drb. 1896. évi június hó 22-ik napjára maradt 8779. Sertés forgalom üzletirányzata változatlan.

VASUTI MENETREND.

1896. május hó 1-től.

(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)

Debreczenből indul.

Budapest-Nagyvárad felé személyvonat	reggel 4 ó
Budapest-fele gyorsvonat	reggel 8 ó. 40 p.
Budapest—Nagyvárad felé	délután 12 ó. 36 p.
"	este 10 ó. 31 p.
P.-Ladány—Nagyvárad felé ¹⁾	délután 3 ó. 48 p.
"	minden kedden déli 2 ó.
Csak P.-Ladányig vegyes vonat.	este 8 ó. 15 p.
Szatmár—M.-Sziget felé	délután 4 ó. 07 p.
Szatmár—M.-Sziget felé	este 8 ó. — p.
"	éjjel 3 ó. 05 p.
Csak Szatmárig	reggel 5 ó. 30 p.
Miskolcz-Kassa felé ²⁾	reggel 8 ó. 25 p.
Miskolcz—Kassa felé ²⁾	este 8 ó. 05 p.
Szerencs—S.-A.-U.—Kassa felé d. u.	4 ó. 02 p.
H.-Böszörmény B.-Szt.-M. fele máv-ról	reggel 5 ó. 28 p.
"	vásártérről 5 ó. 51 p.
"	máv-ról délután 3 ó. 57 p.
"	vásártérről 4 ó. 10 p.
F.-Abony felé máv-ról	reggel 4 ó. 42 p.
"	vásártérről 5 ó. 00 p.
Ohat—Kócs—Polgár felé máv-ról d. u.	4 ó. 12 p.
"	vásártérről d. u. 4 ó. 24 p.
Derecske—Nagy-Léta felé	8 ó. r. 35 p. és d. u. 4 ó. 17 p.

¹⁾ P.-Ladánytól gyorsvonat.

²⁾ Közvetlen kocsis Miskolczon át Budapestre.

Budapestre érkezik:

a reggel 4 ó. indul) személyvonat déiben 12 órakor. a reggel 8 ó. 40 p.-kor ind. gy. v. délután 1 ó. 50 p a déli 12 ó 36 " sz. v. este 8 ó. 10 p az este 10 ó. 31 " reggel 5 ó. 45 p

Debreczenbe érkezik

Budapest-Nagyvárad felől	délután 5 ó. 47 p.
"	gyorsvonat este 7 ó. 09 p.
"	reggel 2 ó. 40 p.
N.-Vára J.-P.-Ladány	reggel 6 ó. 12 p.
M.-Sziget—Szatmár felől	reggel 7 ó. 30 p.
"	délután 12 ó. 16 p.
"	este 10 ó. 16 p.
Csak Szatmárról	este 6 ó. 58 p.
Kassa-Miskolcz felől ¹⁾	reggel 8 ó. 07 p.
Kassa-S.-A.-Újhely—Szerencs felől	déli 12 ó. 21 p.
Kassa-Miskolcz felől	este 7 ó. 50 p.
B-Sz-M—H-Böször. felől vásártérré	reggel 8 ó. 09 p.
"	este 6 ó. 17 p.
"	vásártérré este 6 ó. 40 p.
"	máv-ra este 6 ó. 49 p.
F.-Abony felől vásártérré	délután 5 ó. 23 p.
"	m. á. v.-hoz 5 ó. 32 p.
Ohat—Kócs—Polgár	vásártérré reggel 7 ó. 50 p.
"	m. á. v.-hoz 8 ó. p.
Derecske—Nagy-Léta felől	r. 7. ó. 25 p. d. u. 3 ó. 18 p.

¹⁾ Közvetlen kocsis Bp-ről Miskolczonát.

Leszállított árak!

Az idény előrehaladottsága folytán

Cretonok	mtr. ára 16 kr.
Batistok	" " 31 "
Gyapju delainek	" " 39 "
Atlas satinok	" " 40 "

Gyapju női divat-kelmék.

hozzá illő diszekkel

NAPERNYŐK FÉLÁRON.

BOROS TESTVÉREK

női divataru házában

Debreczen, Kossuth-utca 3. szám.

Sürgöny-cím: Haller Stanisla.

Nemes asztali kővi-rákok.

A legdelikátabb asztali minőség, fekete, finomhajú vörös ollokkal folyton szállít friss minőségben, rögtön a fogás után, kezeség mellett az eleven érkezéért vám- és portmentesen bárhová 5 kilós kosárkákban (netto 4 klg.) a legjobb csomagolásban: 100—120 drb leves-rák frt 2.80 60—70 " asz-ali-rák " 3.80 40—45 " solo-rák " 4.80 30—32 " óriási solo-rák ff. 5.80

HALLER B. Stanisla (Galiczia).

A rendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.

678./1896. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak 10838 / 1896 P. sz. végzése folytán közhirrétételik, miszerint Ruf és Klein cég részére Molnár Lajos debreczeni lakostól 60 forint 72 kr tőke, ennek 1895. évi december hó 23-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 26 frt 33 kr. perkoltság erejéig 1896 évi ápril hó 24-én biróilag le és felülfoglalt és 907 frtra becsült bolti áruk és egyebekből álló ingóságok, 1896. évi június hó 2-án délelőtti 9 órakor kezdetét vevendő és Várad-utca, 2081. szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni

Debreczen, 1896. évi július hó 13-án.

Sugár Gyula
birói kiküldött.

743—1896. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debr. kir. jbiróságnak 12500/1896-P. sz. végzése folytán közhirrétételik, miszerint Lám Sándor, debreczeni lakos részére Hegedüs István, debreczeni lakostól 389 frt. 64 krajczár tőke, ennek 1895 évi jan. hó 16-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 104 frt 76 kr. perkoltság erejéig 1896. évi ápril hó 28-án biróilag lefoglalt és 677 frtra becsült fa-, deszkaanyagok és házi butorokból álló ingóságok 1896. évi július hó 2-án d. e. 9 órakor kezdetét vevendő és alperes majorsági földén s folyt. lakásán Perczes-utca 629 sz. a megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni. Debreczen, 1896. évi június hó 13.

Török Péter,
bir. kiküldött.

Mindenféle
ipar-, kereskedelmi, gazdasági, ügyvédi
és egyéb
üzleti könyvek
fél, egész vászon, bőrpasztó vagy félbörkötésben
megrendelhetők és raktáron vannak
Hoffmann és Társa
könyvnyomdájában
DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.